

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 17/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. januára 2016 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Fridrichovou, Jakubovo námestie 9, Bratislava, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 180/2014 a jeho uznesením z 30. marca 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júla 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 22. júla 2015, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní

vedenom pod sp. zn. 8 Cdo 180/2014 a jeho uznesením z 30. marca 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresný súd Bratislava IV (ďalej aj „súd prvého stupňa“) rozsudkom č. k. 6 C 526/1996-928 zo 6. decembra 2012 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov (ďalej len „BSM“) tak, že prikázal do výlučného vlastníctva účastníkov hnutel'né veci uvedené vo výroku rozsudku, každému v zostatkovej hodnote po 829,84 eur a odporcovi uložil povinnosť zaplatiť sťažovateľke (navrhovateľke v konaní pred súdom prvého stupňa) v lehote jedného mesiaca 54 924,54 eur „*titulom náhrady za prostriedky vynaložené na výlučný majetok odporcu*“. Obidvom účastníkom uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu prvého stupňa spoločne a nerozdielne súdny poplatok 66 eur a náhradu trov znaleckého dokazovania v sume 2 062,91 eur. Pri vyporiadaní BSM vychádzal súd prvého stupňa z toho, že manželstvo účastníkov uzavreté 26. mája 1984 zaniklo rozvodom vysloveným rozsudkom sp. zn. 11 C 313/1994 z 22. januára 1996, ktorý nadobudol právoplatnosť 20. marca 1996. Predmetom BSM, ktoré treba vyporiadať, sú hnutel'né veci špecifikované vo výroku rozsudku, zostatková hodnota ktorých nebola medzi účastníkmi sporná. Tieto veci vyporiadal podľa stavu, v akom ich účastníci výlučne ako vlastníci užívali. Pri určení rozsahu toho, čo sa zo spoločného majetku účastníkov vynaložilo pri zhotovení rodinného domu vo výlučnom vlastníctve odporcu, súd prvého stupňa, súc viazaný právnym názorom vysloveným v ostatnom uznesení Krajského súdu v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) sp. zn. 5 Co 53/2011 z 31. októbra 2011, ktorým bol zrušený jeho skorší rozsudok č. k. 6 C 526/1996-665 z 2. novembra 2010, vychádzal z rozdielu medzi všeobecnou hodnotou nehnuteľnosti odporcu ku dňu vzniku manželstva účastníkov (85 400 eur) a jej všeobecnou hodnotou ku dňu zániku manželstva účastníkov (199 000 eur). Z takto zistenej sumy 113 600 eur odpočítal prostriedky vynaložené na nehnuteľnosť odporcu z vlastníctva sťažovateľky a z podielového spoluvlastníctva účastníkov v celkovej sume 3 750,91 eur, a tak dospel k záveru, že zo spoločného majetku účastníkov bola vynaložená na výlučný majetok odporcu suma 109 849,09 eur, polovicu ktorej je odporca povinný zaplatiť sťažovateľke „*titulom náhrady za prostriedky vynaložené na výlučný majetok odporcu*“.

2.1 Odvolací súd rozsudkom sp. zn. 5 Co 198/2013, 5 Co 199/2013, 5 Co 200/2013 z 12. novembra 2013 potvrdil odvolaním odporcu napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a potvrdil aj odvolaniami účastníkov, resp. odvolaním sťažovateľky napadnuté uznesenia súdu prvého stupňa č. k. 6 C 526/1999-687 zo 16. novembra 2011 (ktorým bol ustanovený znalec a účastníkom bola uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy spojené so znaleckým dokazovaním), resp. č. k. 6 C 526/1996-882 z 25. septembra 2012 (ktorým sťažovateľke nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov).

2.2 Proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, odporca podal dovolanie, prípustnosť a odôvodnenosť ktorého vyvodil z ustanovenia § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Najvyšší súd napadnutým uznesením rozsudok odvolacieho súdu sp. zn. 5 Co 198/2013, 5 Co 199/2013, 5 Co 200/2013 z 12. novembra 2013 vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa č. k. 6 C 526/1996-928 zo 6. decembra 2012, zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol: *«Primárnou povinnosťou dovolacieho súdu je zaoberať sa tým, či rozhodné skutkové a právne závery odvolacieho súdu, na ktorých založil svoje dovolaním účastníka napadnuté rozhodnutie, nie sú arbitrárne, svojvoľné a v tomto zmysle teda neodôvodnené, a či ich zo zákonného hľadiska možno považovať za udržateľné, pretože danosť takejto vady by zakladal v zmysle § 237 písm. f) O.s.p. prípustnosť dovolania účastníka bez ohľadu na procesnú formu a spôsob rozhodnutia odvolacieho súdu.*

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Pritom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Okrem toho, arbitrárnosť rozhodnutia súdu môže vyplývať aj z ústavne nekonformného výkladu ustanovení právnych predpisov aplikovaných na prerokúvaný skutkový prípad. Nezávislosť

rozhodovania súdu sa má totiž uskutočňovať v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze I. ÚS 118/2013 z 22. januára 2014 konštatoval, že okrem nedostatočne odôvodnených rozhodnutí všeobecných súdov ústavný súd ako ústavne nesúladné (porušujúce základné práva) hodnotí aj také ich rozhodnutia, ktoré síce môžu vykazovať rozsiahle odôvodnenie, avšak ktorými boli normy podústavného práva interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti v dôsledku napr. prílišného formalizmu (obdobný prístup naostatok možno nájsť aj v judikatúre Ústavného súdu Českej republiky, napr. III. ÚS 150/99).

Súd prvého stupňa, potom ako boli jeho tri predchádzajúce rozsudky (vychádzajúce pri rozhodovaní o náhrade toho, čo sa zo spoločného majetku účastníkov vynaložilo na ostatný majetok odporcu z „vynaložených konkrétnych investícií“) zrušené odvolacím súdom, súc viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v jeho zrušujúcom uznesení z 31. októbra 2011 sp. zn. 5Co/53/2011, v svojom ostatnom rozsudku pri určení rozsahu toho, čo sa zo spoločného majetku účastníkov vynaložilo pri zhotovení rodinného domu vo výlučnom vlastníctve odporcu, vychádzal z rozdielu medzi všeobecnou hodnotou nehnuteľnosti odporcu ku dňu vzniku manželstva účastníkov (85 400 €) a jeho všeobecnou hodnotou ku dňu zániku ich manželstva (199 000 €). Z takto určenej sumy 113 600 € potom odpočítal prostriedky vynaložené na nehnuteľnosť odporcu z „osobného“ vlastníctva navrhovateľky a z podielového spoluvlastníctva účastníkov v celkovej sume 3 750,91 €, a tak dospel k záveru, že zo spoločného majetku účastníkov bolo vynaložené na výlučný majetok odporcu suma 109 849,09 €, polovicu ktorej (54 924,54 €) je odporca povinný zaplatiť navrhovateľke „titulom náhrad za prostriedky vynaložené na výlučný majetok odporcu“. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s takýmto odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa a obmedzil sa len na skonštatovanie jeho správnosti.

Podľa dovolacieho súdu takáto interpretácia a aplikácia ustanovenia § 150, druhá veta O.z. pri určení náhrady toho, čo sa zo spoločného majetku účastníkov konania vynaložilo na ostatný majetok odporcu, zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, je zjavne jednostranná a v rozpore s princípmi spravodlivosti. Odvolací súd sa vyššie uvedeným výkladom ustanovenia § 150, druhá veta O.z. natoľko odchyľil od jeho znenia, že sa zásadne poprel jeho účel a význam.

Podľa označenej normy pri vyporiadaní BSM je každý zo spoluvlastníkov oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, a naopak, je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho ostatný majetok.

Z predmetného ustanovenia vyplýva, že v prípade investícií z BSM do ostatného majetku jedného z nich, sú prostriedkami, ktoré je tento manžel povinný nahradiť, prostriedky skutočne vynaložené na tieto investície („... čo sa zo spoločného majetku vynaložilo...“). Pri ich zisťovaní sa vychádza z ceny vecí a prác vložených do jeho ostatného majetku v čase, kedy boli vynaložené, a nie zo všeobecnej hodnoty zhotovenej veci (výslednej objektivizovanej hodnoty nehnuteľností a stavieb, ktorá je znaleckým odhadom ich najpravdepodobnejšej ceny ku dňu ohodnotenia, ktorú by tieto mali dosiahnuť na trhu v podmienkach voľnej súťaže, pri poctivom predaji, keď kupujúci aj predávajúci budú konať s patričnou informovanosťou i opatrnosťou a s predpokladom, že cena nie je ovplyvnená neprimeranou pohnútkou) v oddelenom majetku jedného z manželov (porovnaj uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 26. júna 2012 sp. zn. 6 MCdo 10/2011 a z 27. marca 2014 sp. zn. 1 MCdo 12/2011). Ak zákon ustanovuje, že treba nahradiť, čo bolo vynaložené, tak už z jazykového výkladu vyplýva, že ide o náklady, ktoré boli vynaložené v čase minulom a jeho výška ku dňu zániku manželstva ani ku dňu vyporiadania BSM nie je inak modifikovaná. Tým, čo je povinný nahradiť jeden z manželov v prípade investícií do jeho ostatného majetku z BSM, sú teda finančné prostriedky na tieto investície skutočne vynaložené. Ak ide o obstaranie vecí, ktoré boli zabudované do domu jedného z manželov, prípadne o náklady na prácu s tým spojené, potom určujúce sú ceny týchto vecí a prác v čase, kedy boli vynaložené. Zákonodarca vychádza z toho, že manželia spoločne vynaložili spoločné prostriedky na ostatný majetok jedného z nich, a boli s týmto jeho použitím uzrozmenejší a vedomí si toho, že ich „vrátenie do bezpodielového spoluvlastníctva“ bude prichádzať do úvahy len pri jeho vyporiadaní. Potom, pravda, v skutočne vynaloženej výške,

nie teda v cene zabudovaných vecí a vynaloženej práce, ktoré by mali ku dňu zániku manželstva, resp. ku dňu rozhodovania súdu, to znamená, že ani v prípadne vyššej cene, ale ani nižšej cene. Práve princíp vyporiadania spočívajúci v tom, že sa tak vyporiadava to, čo bolo manželmi v zhode vynaložené na ostatný majetok jedného z manželov, tiež vylučuje, aby také vyrovnanie bolo nemorálne (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 20. decembra 2000 sp. zn. 22 Cdo 2655/98). Rovnako aj v právnej teórii sa jednoznačne vykladá ustanovenie § 150, druhá veta O.z. tak, že pre posúdenie výšky náhrady toho, čo sa zo spoločného majetku manželov vynaložilo na oddelený majetok jedného z nich (a naopak), nie je rozhodujúce, o akú sumu sa jeho majetok investíciami zhodnotil, ale to, aká suma sa na tento účel skutočne vynaložila z ich spoločných prostriedkov (Vojčík, P. a kolektív, Občiansky zákonník, stručný komentár, tretie, doplnené a prepracované vydanie, IURA EDITION, 2010, str. 404). Pre posúdenie výšky náhrady je rozhodná čiastka, ktoré bolo zo spoločného majetku vynaložená s tým z neho odčerpaná, v žiadnom prípade teda hodnota takto vytvoreného diela (Češka, Z. a kolektív, Občianský zákoník, Komentár, Praha - Panoráma - 1987, díl I, str. 534).

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd prisvedčil názoru dovolateľa, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu je arbitrárne. Dovolací súd konštatuje, že arbitrárnosť tohto rozhodnutia spočíva v zjavne nesprávnom výklade a následnej aplikácii ustanovenia § 150 O.z. na daný prípad.

Uvedené zistenia, zakladajúce arbitrárnosť a zjavnú neodôvodnenosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu preto viedli dovolací súd k záveru, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu bolo porušené právo dovolateľa v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.»

3. Podľa sťažovateľky v prípade napadnutého uznesenia ide o extrémny prejav prelomenia práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces.

3.1 Sťažovateľka uvádza, že v slovenskom civilnom procesnom práve neexistuje nesprávny výklad hmotného práva ako dovolací dôvod. V tomto smere sťažovateľka poukazuje na judikatúru senátov najvyššieho súdu, ako aj na rozhodnutie najvyššieho súdu publikované pod R 125/1999, podľa ktorého prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP nemožno vykladať extenzívne v súvislosti s postupom súdu vtedy, ak ide o faktickú

meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. Rovnako sťažovateľka cituje uznesenie sp. zn. 5 Cdo 201/2011 z 11. júla 2012, podľa ktorého za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno považovať rozhodnutie ako výsledok vecnej rozhodovacej činnosti súdu.

3.2 Sťažovateľka ďalej poukazuje na právnu istotu vytvorenú nezmeniteľnosťou právoplatných súdnych rozhodnutí, ktorú treba podľa jej názoru považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a v širšom kontexte za súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ústavy. Podľa sťažovateľky najvyšší súd bol povinný rešpektovať stabilnú judikatúru iných senátov najvyššieho súdu o podmienkach dovolania a minimálne bol povinný svoj odklon od tejto judikatúry náležite odôvodniť (sťažovateľka dodáva, že v optimálnom prípade bol povinný iniciovať zjednocovaciu činnosť pléna najvyššieho súdu k pertraktovanému procesnému problému).

3.3 K tomu sťažovateľka odkazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a dopĺňa, že vo všeobecnosti musí pre použitie mimoriadnych opravných prostriedkov platiť, že sú prípustné iba vo výnimočných prípadoch. Sťažovateľka uvádza, že ESLP tak v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát vyslovil nezlučiteľnosť mimoriadneho opravného prostriedku s princípom právnej istoty, a konštatoval preto porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V zmysle konzistentnej judikatúry ESLP bola podľa sťažovateľky opodstatnenosť použitia mimoriadneho opravného prostriedku na účely zrušenia súdneho rozhodnutia a prípustnosť odklonu od zachovania princípu právnej istoty uznaná v prípadoch, keď v priebehu konania došlo k závažným procesným pochybeniam konajúcich súdov. Primárnym dôvodom pre „znovuotvorenie“ konania nesmie byť podľa sťažovateľky ambícia opätovne posúdiť skutkové okolnosti prípadu. Sťažovateľka dôvodí, že ESLP v týchto prípadoch upozornil predovšetkým na vznik právnej neistoty ako dôsledok zrušenia konečného súdneho rozhodnutia.

3.4 Podľa sťažovateľky tvrdenie, ktoré použil najvyšší súd v napadnutom uznesení, že bývalý manžel sťažovateľky by mal byť zaviazaný vyplatiť sťažovateľke časť vložených investícií do stavby rodinného domu z prostriedkov BSM v hodnote, v ktorej boli skutočne

vynaložené v čase ich vynakladania, je podľa sťažovateľky síce možným právnym názorom, ale ako jedna z alternatív hodnotenia predmetnej situácie (i) netvorí právne korektnú bázu pre použitie mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a otvorenie procesu (ii) a pritom ide o taký formalistický právny názor, že vedie priamo k absurdným riešeniam, a súčasne ide o právny názor, od ktorého súčasná právna veda i súdna prax upúšťa i v celoeurópskom rozmere (sťažovateľka poukazuje na § 742 ods. 2 Občianskeho zákonníka Českej republiky).

4. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn.: 8 Cdo 180/2014 porušil právo [REDAKOVANÉ], zaručené čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, aby sa jej vec prerokovala v spravodlivom procese.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 8 Cdo 180/2014 zo dňa 30. 03. 2015 a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn.: 8 Cdo 180/2014 prikazuje sa konať bez zbytočných prietahov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľke [REDAKOVANÉ] trovy konania, tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Jany Fridrichovej...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

III.

7. Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP.

7.1 V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až písm. g) tohto zákonného ustanovenia.

7.2 Ústavný súd konštatuje, že rešpektuje koncepciu opravných prostriedkov, tak ako si ju „nastaví“ najvyšší súd, ak je to v medziach ústavy (porov. II. ÚS 398/08). Ústavný súd rovnako vníma, že časť senátov najvyššieho súdu akceptuje nepreskúmateľnosť napadnutých rozhodnutí pre nedostatok odôvodnenia ako dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP (porov. II. ÚS 647/2014, bod 23; porov. Gyarfáš, J. Zakladá nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odňatie možnosti konať pred súdom? Lexforum 27. októbra 2014, dostupné na <http://www.lexforum.sk/512>) a iné senáty nie. Ústavný súd sa tým nechce prikláňať k jednému z právnych názorov, ale v situácii, keď väčšina najvyššieho súdu rozhoduje rozdielne od 17 rokov starého, hoci zjednocujúceho a možno dogmaticky správneho rozhodnutia č. R 111/98, a zvlášť ak krajské sudy interpretujú § 221 ods. 1 písm. f) OSP odlišne (napríklad uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14 Co 378/2013, sp. zn. 14 Co 378/2013; uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11 Co 356/2012; spolu s mnohými ďalšími dostupnými na www.justice.gov.sk), by bolo namieste hľadanie zjednocujúceho riešenia na najvyššom súde.

7.3 Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, pričom nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala, že postup najvyššieho súdu by nemal oporu v zákone alebo v judikatúre najvyššieho súdu.

7.4 Nepatrí ústavnému súdu zjednocovať právne názory senátov najvyššieho súdu a pokiaľ závery najvyššieho súdu v otázke prípustnosti dovolania vzhľadom na skutkový stav nie sú zjavne svojvoľné alebo nelogické, či z iného dôvodu ústavne neudržateľné, ústavný súd nemá dôvod do právomoci najvyššieho súdu v otázke ustálenia prípustnosti dovolania na základe prítomnosti zákonom predpokladaného dovolacieho dôvodu zasahovať.

7.5 Ústavný súd uzatvára, že právny názor najvyššieho súdu o prípustnosti dovolania je vzhľadom na skutkový stav v sťažovateľkinej veci v napadnutom uznesení zdôvodnený ústavne udržateľným spôsobom.

8. Čo sa týka meritórneho záveru najvyššieho súdu podľa ústavného súdu najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolaniu vyhovieť.

8.1 Účelom navrátenia peňazí vynaložených z BSM na majetok jedného z manželov nie je kreovanie akejkoľvek „investície“, ktorá by sa stala súčasťou BSM, ale len vrátiť do BSM ako majetkovej podstaty to, o čo bola v určitom bode ochudobnená. Tým, že sa nekreuje investícia ako osobitné aktívum, nemôže dochádzať ani k nárastu, ale ani poklesu jej hodnoty. V tomto smere je podľa ústavného súdu jasný text § 150 Občianskeho zákonníka „*nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho ostatný majetok*“.

8.2 Samozrejme, natíska sa otázka, či sa vzhľadom na skutočnosť, že citované znenie § 150 Občianskeho zákonníka bolo prijaté s účinnosťou k 1. aprílu 1964, t. j. v čase statickej ekonomiky, kedy sa princípy slobodného trhu a trhovej ekonomiky neuplatňovali a nemohli ovplyvniť zhodnocovanie nehnuteľností, nemá dotknuté ustanovenie § 150 Občianskeho zákonníka na účely vypořádania BSM a nahradenia toho, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na ostatný majetok jedného z manželov, interpretovať vo svetle ekonomickej reality dneška a zohľadniť, ako sa majetok vzhľadom na financie vynaložené naň z BSM zhodnotil (na trhu) alebo naopak, znehodnotil. V tejto súvislosti možno odkázať komparatívne na § 742 ods. 2 Občianskeho zákonníka Českej republiky upravujúceho totožnú problematiku vypořádania BSM: „*Hodnota toho, čo ze společného majetku bylo vynaloženo na výhradní majetek manžela, stejně jako hodnota toho, čo z výhradního majetku manžela bylo vynaloženo na společný majetek, se při vypořádání společného jmění započítává zvýšená nebo snižená podle toho, jak se ode dne vynaložení majetku do dne, kdy společné jmění bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo, zvýšila nebo snížila hodnota té součásti majetku, na niž byl náklad vynaložen.*“

8.3 Túto otázku sú však oprávnené zodpovedať všeobecné súdy aplikujúce jednoduché (podústavné) právo. Akokoľvek, pravdou zostáva že výklad § 150 Občianskeho zákonníka tak, ako ho podal najvyšší súd v napadnutom uznesení, je jedným z možných výkladov, ktorý je navyše ústavne udržateľný. Ústavný súd preto nepovažuje napadnuté uznesenie za rozhodnutie orgánu verejnej moci porušujúce ústavné práva sťažovateľky.

8.4 Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky odôvodňujúcu porušenie jej práv ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie zistiť a preskúmať spojitosť medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv.

8.5 Navyše ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že námietky vznesené sťažovateľkou aj pred ústavným súdom týkajúce sa správnosti výkladu a aplikácie § 150 Občianskeho zákonníka nie sú vylúčené z ďalšieho prerokovania, resp. z ďalšieho dokazovania, keďže najvyšší súd vrátil vec krajskému súdu na opätovné konanie.

9. Na základe prezentovaných záverov ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2016